

گزارشی از وضعیت کارگران

در کارخانه‌ی شیر و لبنیات در حومه‌ی اصفهان

این کارخانه در چند کیلومتری شهر اصفهان قرار دارد. در این کارخانه حدود ۱۲۰ کارگر مشغول به کار هستند. حدود ۸۰ نفر در بخش تولید لبنیات و ۴۰ نفر در بخش اداری و خدمات در حال کار هستند. البته این آمار فارغ از تعداد کارگران شاغل در بخش حمل‌ونقل، رانندگان و بازاریاب‌ها (ویزیتورها) است. شروع ساعت کار کارگران در این شرکت از ساعت ۶ صبح است و تا وقتی که کار روزانه ادامه داشته باشد کارگران باید بر سر کار خود بمانند. در واقع کارگران هیچ اختیاری در تعیین زمان پایان کار خود ندارند و باید مطیع کارفرما باشند. حداقل زمان کار کارگران در روز ۱۰/۵ ساعت است.

تنها زمان استراحت کارگران، زمانی است که به آن‌ها برای صرف نهار و رفتن به دست‌شویی داده می‌شود و این زمان حداکثر نیم ساعت است. به گفته‌ی خود کارگران کارخانه، گاهی اوقات باید ساعت ۴ یا ۵ صبح سر کار حاضر شوند. عده‌ای از کارگران نیز ناراحت از پرداخت نشدن اضافه‌کاری خود به طور کامل هستند. حدود ساعت ۷ تا ۷/۳۰ صبح کارگران با تعویض پست، حداکثر ۱۰ دقیقه به صورت سرپایی صبحانه را در محل تولید همراه با چایی میل می‌کنند. در طول روز کارگران باید ایستاده چایی بنوشند و هیچ وقتی برای استراحت وجود ندارد. جالب توجه است که ساعت کار کارخانه هنگام پذیرش و استخدام کارگران طبق قانون اداره‌ی کار عنوان می‌شود. این زمان (۱۰/۵ ساعت کار روزانه) به دلیل کم‌بود حداقل ۳۰ نیروی کار، با افزایش شدت کار یا استفاده از بعضی کارگران در چند بخش صورت می‌گیرد؛ به طوری که اگر کارگری در بخشی کارش تکمیل شود، به سرعت وی را به بخش‌های فاقد نیرو منتقل می‌کنند به دلیل کم‌بود نیروی کار، گاهی اوقات بین سرپرستان مشاجراتی بر سر بعضی از کارگران صورت می‌گیرد.

واضح است که رعایت بهداشت فردی و محیطی در کارخانه‌های شیر و لبنیات بسیار حائز اهمیت است و در دوران شروع اپیدمی کرونا اهمیتی بیشتری نیز پیدا کرده، اما در این شرکت هیچ‌کدام از این روش‌های بهداشتی رعایت نمی‌شود. هنگام ورود نیروی کار جدید، لباس‌های کثیف کارگران اخراجی که داخل یک کیسه روی هم تلبار شده است، به کارگران داده می‌شود. تعدادی از این لباس‌ها حتی پاره هم هستند ولی کارفرما برای کاهش هزینه‌های سربار تولید و افزایش نرخ سود، از دادن لباس نو خودداری می‌کند. رخت‌کن کارگران در محل تولید است، به طوری که کارگران باید برای تعویض لباس با کفش‌های خود از بیرون وارد محل تولید شده که این امر موجب انتقال آلودگی از کفش‌ها به سالن تولید می‌شود. به هیچ‌کدام از کارگران ماسک و دست‌کش تعلق نمی‌گیرد. حتی برای آوردن دم‌پایی مخصوص سالن، خود کارگران باید اقدام کنند. در کنار محل تولید، سبدهای پلاستیکی شسته می‌شوند (تا کالاهای تولید شده توسط آن‌ها به سطح شهر انتقال یابند). این امر همراه با نبود سیستم فاضلاب مناسب موجب می‌شود تا آب حاصل از این شست‌وشو

توسط تردد کارگران به محل تولید آورده شود. تنها دو نکته‌ی بهداشتی در این شرکت رعایت می‌شود: یک مورد استفاده از کلاه یک‌بارمصرف است که هر روز به کارگران تعلق می‌گیرد و دیگری اجبار کارگران به پوشیدن لباس شخصی‌شان برای رفتن به دست‌شویی است که البته بازهم به دلیل وجود رخت‌کن در داخل محل تولید، بازهم باعث انتقال آلودگی می‌شود.

تعدادی از کارگران حاضر در محل تولید به همراه همسران خود در حال کار کردن هستند و به دلیل مشکلات معیشتی، عده‌ای دیگر بعد از پایان ساعت کار به شغل‌های پاره‌وقت مثل اسنپ، آرایش‌گری، کشاورزی و ... مشغول هستند. اما این تلاش‌ها باز هم کفاف زندگی این کارگران را نمی‌دهد. به گفته‌ی یکی از با سابقه‌ترین کارگران حاضر در کارخانه، بعد از ۱۲ سال کار در این شرکت تنها ۲ میلیون و هفتصد هزار تومان حقوق می‌گیرد؛ در حالی که در این مدت شرکت چندین برابر رشد کرده و بزرگ شده است. این کارگر خودبه‌خود و به صورت غریزی به تضاد کار و سرمایه پی برده است. در کل کارگران این شرکت از وضعیت زندگی خود ناراضی هستند ولی این نارضایتی را بیشتر معطوف به حکومت روحانیت می‌بینند تا به دولت سرمایه‌داری موجود و الزام‌های رشد سرمایه در ایران. در واقع هنوز آگاهی طبقاتی به صورت علمی در آن‌ها مشاهده نشده و کوچک‌ترین تشکیلات کارگری و مقاومتی در این شرکت دیده نمی‌شود و در نهایت کارگران برای رهایی از این شرایط از شرکت خارج می‌شوند. البته خود سرمایه‌دار یا مالک کارخانه نیز با قراردادهای موقت یا اخراج کارگران و استخدام کردن نیروی کار جدید در بازآرایی اعتراضات کارگران مداخله می‌کند.

کارگرانی که از طریق شرکت‌های کاریابی به این شرکت معرفی شده‌اند باید ۵۰ درصد از حقوق ماه اول خود را به دفتر کاریابی تحویل بدهند، در غیر این صورت با مراجع قضایی روبه‌رو می‌شوند. اوضاع اسفناک کارگران به حدی است که تعدادی از کارگران تازه‌وارد در ساعات اولیه از کار کردن دست کشیده و حتی بدون هماهنگی با کارفرما برای همیشه از کارخانه خارج می‌شوند. کارگران می‌گفتند که این یک مسئله‌ی عادی است.

ترکیب کارگران از هر دو جنس و از قومیت‌های مختلف است که بیشتر از قومیت‌های ترک و بختیاری و هم‌چنین مردم شهرهای حومه‌ی کارخانه هستند.

در این کارخانه نیز سرمایه‌دار برای افزایش نرخ سود خود روش‌های مختلفی را به کار گرفته است تا نیروی کار خود را به بیش‌ترین حد ممکن استثمار کند. افزایش ساعات و شدت کار، تبدیل کار روزمزد به کار ساعتی و کاهش تعداد نیرو و از طرف دیگر استفاده از سرمایه‌ی ثابت ارزان و دارای کیفیت پایین برای افزایش نرخ سود از جمله اقدامات سرمایه‌دار برای استثمار کارگران در این کارخانه‌ی لبنی است. سرمایه‌دار حتی لوازم اولیه‌ی بهداشتی فردی و محیطی کارگران را در ایام حساس کرونایی از آنان دریغ ساخته است تا به کارگران نشان داده شود که طبقه‌ی سرمایه‌دار هیچ ارزشی برای سلامتی ما کارگران قائل نیست و برای سود بیشتر حاضر است جان و سلامتی کارگران را به خطر اندازد و حتی قانون اداره‌ی کار مصوب دولت سرمایه‌داری ایران را هم رعایت نمی‌کند. وضعیت موجود موجب شده تا تضاد کار و سرمایه بیشتر از هر زمانی در این کارخانه برای کارگران آشکار شود.